

IZVAJANJE EVROPSKEGA ZELENEGA DOGOVORA Z UKREPI NA LOKALNI RAVNI

Izjava evropskih lokalnih in regionalnih voditeljev

Evropski lokalni in regionalni voditelji znova potrjujemo našo zavezo uresničevanju ciljev evropskega zelenega dogovora na naših območjih, pri čemer se bomo zavzemali za čim večje sodelovanje državljanov, podjetij in lokalnih skupnosti v teh prizadevanjih.

I. del: Preambula

Zavedamo se kritičnosti sedanjih svetovnih razmer in perečih izzivov, s katerimi se trenutno sooča Evropa, saj nestabilne geopolitične razmere ogrožajo prizadevanja za rešitev trojne krize planeta.¹ Glede na to je evropski zeleni dogovor preobrazbena vizija za trajnostno prihodnost Evrope, ki jo je treba ohraniti in jo nadalje razvijati.

Ko bo EU po volitvah v letošnjem letu vstopila v novo fazo izvajanja zelenega dogovora, bo treba veliko več pozornosti nameniti oblikovanju politik, ki bodo omogočile uvajanje ukrepov brez obžalovanja in pospešile izvajanje rešitev na lokalni ravni, tako za blažitev podnebnih sprememb kot za prilagajanje nanje. To bo našim podjetjem in skupnostim prineslo konkretno dodano vrednost, hkrati pa pospešilo prehod na podnebno nevtralnost.

Lokalne in regionalne oblasti imajo osrednjo vlogo pri uresničevanju evropskega zelenega dogovora. Ker smo blizu državljanom in podjetjem, lahko najbolje zagotovimo potrebne pogoje in podporo za uspešno izvajanje lokalnih pobud ter s tem k sodelovanju pritegnemo lokalne deležnike in skupnosti, s čimer bomo poskrbeli, da bo evropski zeleni dogovor preoblikovan v smiselne, učinkovite in konkretne ukrepe v korist vsem.

Da bi uresničili našo zavezo, moramo delovati v pravem okviru. Medtem ko se osredotočamo na pripravo strategij, s katerimi bi k sodelovanju pritegnili državljanke, deležnike in podjetja, pa bi morale biti naše zmožnosti za mobilizacijo in izvajanje trdneje zasidrane v evropskem zelenem dogovoru. Naše potrebe, ovire in priložnosti bi morale biti upoštevane pri razvoju evropskega zakonodajnega in podpornega okvira.

Evropski lokalni in regionalni voditelji:

- znova potrjujemo našo odločenost, da bomo ključni zavezniki Evropske unije in držav članic pri **izvajanju ambicioznih in preobrazbenih ukrepov** za uresničitev evropskega zelenega dogovora na lokalni ravni;
- znova izražamo našo pripravljenost za razvoj **večjih zmogljivosti ter znanj in spretnosti** za izvajanje projektov zelenega dogovora, ki spodbujajo inovacije, sodelovanje in udeležbo državljanov na vseh različnih področjih politike in tudi na medsektorski ravni;

¹ [Kaj je trojna kriza planeta? | UNFCCC](#).

- poudarjamo, da lokalne in regionalne oblasti za aktivno udeležbo državljanov, deležnikov in podjetij sprejemajo mnoge **konkretne ukrepe in cilje po meri**, vendar opozarjamo, da je treba načrtovati **boljše upravljanje na več ravneh in neposreden dostop do financiranja**;
- pozdravljamo vse več instrumentov EU za podporo² lokalnim in regionalnim oblastem na različnih področjih politike v okviru evropskega zelenega dogovora, vendar **opozarjamo**, da to še ne pomeni, da se je enako povečal tudi merljivi učinek teh instrumentov.³

II. del: Priporočila

Glede na navedeno evropski lokalni in regionalni voditelji:

1. pozivamo zakonodajalca in države članice, naj na novo zasnujejo učinkovite procese **upravljanja na več ravneh**, ki omogočajo polno priznavanje, prepoznavnost in podporo za pospešene in prilagojene ukrepe, ki bi jih uvajali lokalni in regionalni akterji, pri čemer je treba upoštevati naše različne pogoje in vire za doseganje podnebne nevtralnosti in odpornosti;
2. pozivamo zakonodajalca in države članice, naj uvedejo izboljšave za usklajen sistem spremljanja v okviru upravljanja energetske unije, da bi omogočile **upoštevanje prizadevanj in prispevkov lokalnih in regionalnih oblasti** na podlagi takšnih sistemov spremljanja, ki so usklajeni z nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti ter spoštujejo nacionalne posebnosti;
3. pozivamo Evropsko komisijo in države članice, naj lokalnim in regionalnim oblastem ter njihovim deležnikom ponudijo ustrezne **platforme za podporo razvoju znanj in spretnosti ter zmogljivosti**, s čimer bodo olajšale izvajanje in spremljanje zelenega dogovora;
4. pozivamo Evropsko komisijo, naj nam da na voljo **prožnejše in bolj vključujoče instrumente za podporo**,⁴ da bomo lahko bolj poglobljeno obravnavali naše edinstvene izzive z izkoriščanjem priložnosti, ki jih ponuja naš lokalni in regionalni okvir; hkrati naj poveča dostopnost in vključevalnost teh instrumentov in tokov financiranja (kot so med drugimi kohezijska sredstva, sredstva za okrevanje, Sklad za pravični prehod, Socialni sklad za podnebje) za širšo skupino lokalnih in regionalnih oblasti;
5. pozivamo k močnejšim **sinergijam med instrumenti EU za podporo**⁵ **ter pobudami, postopki načrtovanja in ukrepi držav članic**, da se bodo bolj medsebojno krepili in bodo bolj vključujoči, ter k tehnični in finančni podpori, ki jo lokalne in regionalne oblasti potrebujejo za uresničevanje evropskega zelenega dogovora na lokalni ravni;

² Mednje sodijo pobude, kot so Konvencija županov za podnebje in energijo, Sporazum o zelenih mestih, pobuda za krožna mesta in regije, izzivi pametnih mest in druge.

³ [The impact of EU climate and energy initiatives on cities' climate transition \(Vpliv podnebnih in energetskih pobud EU na podnebni prehod mest\)](#), OR, Evropska unija, 2023.

⁴ Mednje sodijo pobude, kot so Konvencija županov za podnebje in energijo, Sporazum o zelenih mestih, pobuda za krožna mesta in regije, izzivi pametnih mest in druge.

⁵ Prav tam.

6. pozivamo, naj bodo v ospredju **sinergije med sedanjimi instrumenti financiranja in podpore EU**,⁶ da bi dosegli večji učinek in odpravili kontraproduktivno razdrobljenost politike, podvajanje in nepotrebno upravno breme;
7. pozivamo sozakonodajalca, naj **dodelita dodatno finančno podporo EU** in jo **usmerita neposredno** v izvajanje zelenega dogovora na lokalni in regionalni ravni, da bi se oblikovali jasni postopki izvajanja in bi se tako lahko uresničile politične zaveze;
8. izrecno pozivamo k večjemu **usklajevanju in povezovanju med sredstvi regionalne in kohezijske politike EU**, cilji zelenega dogovora in instrumenti za podporo⁷ lokalnim in regionalnim oblastem;
9. priporočamo uvedbo večjega obsega **financiranja, ki bi bilo povezano z uspešnostjo**, kar vključuje mehanizme za nagrajevanje lokalnih oblasti za doseganje okoljskih in socialnih ciljev ter čistega gospodarstva, pri čemer je treba upoštevati nacionalne posebnosti vsake države članice EU;
10. priporočamo okrepljeno sodelovanje Evropskega odbora regij z Evropsko komisijo preko naše **projektne skupine za zeleni dogovor na lokalni ravni**, ki bi služila kot glavna točka za vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti, da se uskladijo različni podporni instrumenti EU in zagotovijo smernice za usklajevanje politik v okviru evropskega zelenega dogovora z lokalnimi in regionalnimi zmogljivostmi ter potrebami.

III. del: Sklepi

Za uspešno izvajanje evropskega zelenega dogovora je nujno opolnomočiti lokalne in regionalne oblasti kot ključne akterje sprememb.

EU lahko s **krepitevijo naših zmogljivosti, usmerjeno finančno podporo, odpravo razdrobljenosti politik in vzpostavitvijo strukturnega dialoga** sprosti potencial lokalnih in regionalnih pobud, ki so gonilo trajnostne preobrazbe, ob sočasnem upoštevanju lokalnih in regionalnih razmer. Takšen pristop bo povečal zaupanje državljanov in podjetij v lokalne in regionalne oblasti ter zagotovil redno usklajevanje in prilagajanje, da evropski zeleni dogovor ne bo več zgolj ambicija, temveč bo postal stvarnost.

⁶ Prav tam.

⁷ Prav tam.